

Мерсел БИЉАЛИ

“
*Golemi работ i
za mali l u/e*
”

Проблемот со името на државата и косовската независност се топ теми во регионот. Политичката тензија е во пораст и бара вентил за ослободување на негативната енергија. Во ваков амбиент и вообичаените проблеми можат да се драматизираат до апсурд, доживувајќи ги како борба меѓу животот и смртта. Ние Балканците перманентно живееме под некакви револуционерни "историски настани", соодветно на логиката на Фукујама, но и со некаков страв дека нешто ни се подготвува, дека ни кројат заговор, дека нè мразат итн. Само ние на Балканот ја бараме сопствената етногенеза од појавувањето на Адам (или амебата) па наваму. Оттука, мораме да се прашаме - поради кои причини со нашата свест и судбина перманентно управуваат нашите вековни предци од нивните гробови.

Пред некој месец, партиите од албанскиот блок демонстрираа невидена храброст, искажувајќи го ставот по прашањето на името на државата, и тоа на недвосмислен начин: "Не се согласуваме за промена на името

на државата и по цена да не влеземе во НАТО". Неверојатно храбра изјава за парти чии електорат НАТО го смета за света работа. Тоа го кажаа токму во моментот кога Косово се наоѓаше во критичен момент на заокружување на сопствениот државно-правен статус. Си реков, дефинитивно овие партии се на пат да си го поправат својот дел од грешките направени во изминатиот период во градењето на политиката. Силата на спомнатиот став на албанскиот блок за името е соодветен и еднаков на претпоставениот став кај македонскиот блок од политички партии кои, на пример, јавно би кажале: "Ќе го признаеме Косово, макар и да ги прекинеме односите со Србија". И кај првиот (јасен став) и кај вториот апроксимативен став има два дела: рационалниот дел - тоа е кажувањето што ќе правиме или нема да правиме, и вториот дел (ирационалниот) - кога ја кажуваме високата ирационална цена која сме подготвени да ја платиме поради таквото чинење или нечинење. А сосема логично е кога тргуваме нешто да пазариме и да се потрудиме да купиме што поквалитетни производи со што помала цена. Тоа е рационалност.

Доколку од почеток имавме ваква храброст во градењето политички ставови, одамна граѓаните ќе беа подучени и навикнати на градењето многу поздрава политика и немаше да трошиме огромна политичка енергија за решавање на најситните проблеми. Со таков пристап немаше да има бојкот на референдумот за осамостојување на државата. Немаше со години да се спориме околу содржината на Уставот. Немаше да газиме по барањето да се студира на сопствен јазик итн. А сега сите се согласуваме дека не бевме на ниво на задачата тогаш кога овие проблеми ни се појавија. Многу време трошевме конзумирајќи евтин

сибилност, која сама по себе генерира нови проблеми. Став е прво да се демаркира границата па потоа да следува признавање. Исто така, следеше неумерен став од косовска страна дека "не прифаќаме да ни се наметнат услови за наше признавање", бидејќи демаркацијата е предвидена во планот на Ахтисари, каде се опишува динамиката, процедурата, начинот и структурата која ќе ја врши таа работа. Но, се создадоа нови проблеми, како да не ни се доволни овие кои ги имаме. И така им дадовме простор за промоција на разновидни политички маргиналици, кои го користат тајмингот за обвинувања дека власта демонстрира "политичка ароганција" против Косово. Некои од нив и зградата на општината би ја нуделе за амбасада, и ред други глупости.

Факт е дека прогласувањето на независноста од страна на Косово се про-

(НЕ)

НЕ ПОСТОИ НИЕДНА СИЛА НА СВЕТОТ КОЈА НА ЕДНА НАЦИЈА ЌЕ Ё ГО УНИШТИ ИДЕНТИТЕТОТ.

седи со страв, веројатно под влијание на логиката дека Косово како држава ќе претставува потенцијална безбедносна опасност за територијалниот интегритет на државата. Реално, таквите стравувања беа дополнително подгреани со

КОСОВО ИМА ГОЛЕМА ПОТРЕБА ДА СЕ ДОКАЖЕ ДЕКА Е СПОСОБНО ДА ГРАДИ ЕВРОПСКА ПОЛИТИЧКА ФИЛОЗОФИЈА. ТОА ИМА ПОТРЕБА ДА ДЕМОНСТРИРА ПОЗИТИВЕН КАПАЦИТЕТ НА РАЗВОЈ НА ДЕМОКРАТИЈАТА, СИЛНА ВОЉА ЗА ПОЧИТУВАЊЕ И ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА ЧОВЕКОВИТЕ СЛОБОДИ И ПРАВА И ПРАВАТА НА ЕТНИЧКИТЕ ЗАЕДНИЦИ ВО НЕГО.

и примитивен патриотизам и времето нè прегази. Многу се внимаваше да се задоволат ниските националистички страсти на ирационалниот дел од сопствениот етникум. Се имаше голем почит кон примитивниот национализам.

Сега сме на пат повторно да направиме почетничка грешка. Знаеме дека Косово ќе се признае, бидејќи перманентно кажуваме дека ќе го правиме тоа што ќе прават Вашингтон и Брисел. И ете, повторно свесно се сплеткавме во сопствената мрежа. Свесни за чувствителноста на проблематиката, сакаме на проблемот да му пристапиме со некаква исклучителна избалансираност и флек-

еуфоричното прославување на овој чин кај овдешното албанско население. И тука треба да се дообјаснат најмалку две работи. Првата работа е што прославата како чин не значи повеќе отколку една колективна радост која се случува по стадионите, концертите, спортските сали итн. каде што натпреварувачкиот и навивачкиот дух го прават своето. Но, да се извлече заклучок дека таквото прославување е опасност за државата воопшто не допира со вистината. Неспорно е дека при прославувањето не се случи ниеден инцидент или, пак, индивидуален настап кој би асоцирал на територијална косовска аспирација. Ова

само по себе говори дека во свеста на албанското население длабоко се вкоренува мнението дека со независноста на Косово се заокружува албанското прашање во регионот. Сè уште за обичниот граѓанин е тешко ова да се сфати. Нели спомнатиот став за името по цена

кој албански политичар ќе се осмелеше да каже такво нешто во однос на НАТО. Ќе му завршеше политичката кариера.

Ова покажува дека овие две заедници, иако живеат една покрај друга, малку се познаваат меѓу себе. Прославувањето по селата и градските маали

говори за горенаведената констатација.

Независноста на Косово, по никоја логика, не може да се рефлектира негативно врз Македонија. Прво, Косово подолго време ќе има сопствени големи проблеми, особено како да го интегрира српското население во косовскиот институционален живот. Второ, Косово има голема потреба да се докаже дека е способно да гради европска политичка филозофија. Тоа има потреба да демонстрира позитивен капацитет на развој на демократијата, силна волја за почитување и за унапредување на човековите слободи и права и правата на етничките заедници во него. Тоа мора да демонстрира толеранција и добрососедски односи. Косово подолг период ќе има проблеми со Србија, така што е апсурдно да се помисли дека треба да ги заостри односите со Македонија. Трето, со влезот на Македонија, Албанија и Хрватска во НАТО, не постои никаква елементарна логика да се помисли дека некоја косовска ирационална структура ќе најде храброст да му ги наруши плановите на НАТО. Четврто, во Косово подолго време ќе бидат присутни воените сили на Алијансата и структурите на Еулекс мисијата, кои ќе држат сè под контрола. Петто, лошите односи со Србија ќе ја направат Македонија најважен транзитен линк за Косово кон светот.

Значи, по прво би кажале дека со неутрализирање на косовскиот вулкан целиот регион ќе диши послободно и ќе се ослободи од своевидниот безбедносен грч. Би се отворила нова развојна страница за регионот, бидејќи би пораснале инвестициите, државите би се насочиле кон нивната меѓусебна соработка и развој.

На Македонија единствена опасност може да ѝ биде сопствената долгогодишна економска стагнација. Доколку и понатаму државата развојно стагнира, многу нешта можат да се променат во свеста на нејзините граѓани. Доколку целиот регион се движи кон прогресот, а ние стагнираме, тогаш по логиката на работите повеќето од луѓето, особено од албанска етничка заедница, би помислеле дека си го губат времето во ваква неперспективна заедница. Кога Бугарија и Албанија развојно би се оддалечиле многу од Македонија, тогаш сосема е можно и самите граѓани Македонци да побараат некоја друга попродуктивна солуција.

Затоа, при секоја чувствителна одлука, во конкретниот случај во однос на името на државата Македонија, по признавањето на Косово, одлуките треба да се донесуваат мудро и храбро, поаѓајќи од основната императивна потреба за динамичен економски развој на државата. Сè друго е евтина и штетна политика. Не постои ни една сила на светот која на една нација ќе ѝ го уништи идентитетот. За важни одлуки потребна е мудрост, а првиот чекор на мудроста е напуштањето на страста за слава, ќе каже Тацит. Политичарите го имаа зборот.

ЗА ВАЖНИ ОДЛУКИ ПОТРЕБНА Е МУДРОСТ, А ПРВИОТ ЧЕКОР НА МУДРОСТА Е НАПУШТАЊЕТО НА СТРАСТА ЗА СЛАВА.

ТАЦИТ

на незачленување во НАТО искажан од страна на албанските партии покажува дека свеста за заедничка држава кај Албанците е во драстичен пораст, пред сè, поради позитивните промени во последните години. Да не беше така тешко не-

беше спонтано, освен некои општински "спонзорирања", кои за јавноста не се третираны повеќе отколку евтина партиска реклама. И при таква спонтаност немаше ни еден елемент кој би го оправдал стравот кај населението, што многу

ХРАБРОСТ

